

Vážení členové ČSKB,

byli jsme výborem ČSKB požádáni o vypracování souhrnu k aktuálnímu dění v elektronizaci českého zdravotnictví z laboratorní perspektivy. Výbor ČSKB se také rozhodl na toto téma uspořádat pracovní setkání, které se bude konat 16. 4. 2026 v IPVZ.

Současnost a budoucnost DASTA

MZČR rozhodlo, že další rozvoj národní datového standardu není perspektivní, bude provozován cca do roku 2031. Jedinou nyní podporovanou a aktualizovanou verzí DASTA je pouze DS4 (starší DS3 by neměl být v praxi od r. 2016 vůbec používán!). Chystá se přechod na mezinárodní komunikační standard HL7 FHIR (probíhá mapování mezi DS4 a tímto standardem).

Současnost a budoucnost NČLP

S používáním národního terminologického číselníku – [Národního číselníku laboratorních položek](#) (NČLP) - se naopak počítá i v rámci nového komunikačního standardu HL7 FHIR. Použití NČLP je jednoznačně zmíněno např. ve funkčních specifikacích standardu pro [Zprávy z laboratorního vyšetření](#) i [eŽadanky pro laboratorní vyšetření](#). NČLP se také používá pro předávání laboratorních dat do [Národního registru hrazených zdravotních služeb](#).

Správu NČLP zastřešuje MZd v rámci odboru NCEZ ([Národní centrum elektronického zdravotnictví](#)), Oddělení interoperability. Slovy jeho vedoucího Mgr. Pilníka: „NČLP bude i nadále rozvíjeno, nebudou se připravovat žádné změny a už vůbec ne přechod z NČLP na LOINC. To je jasné a rozhodné stanovisko za MZd ČR s výhledem do roku 2030 a dál.“

V rámci projektů interoperability se nyní dokončuje překlad terminologických systémů SNOMED CT a LOINC a chystá se také mapování NČLP na tyto kódovací systémy (samotné NČLP je ze své povahy už nyní ve velké míře namapováno na terminologický systém NPU). Buduje se [Národní terminologický server](#) a nový systém pro správu NČLP (platforma TermX).

Zásadním faktem je, že tzv. lokální položky (NČLP klíče 25000-49999) nebudou v rámci HL7 FHIR podporovány a nebude možné je používat v elektronické komunikaci mezi zdravotnickými pracovišti! Užití pro lokální technické, fiktivní, administrativní a experimentální metody, které „neopouštějí instituci“, bude možné.

Aktuální projekty NCEZ

Na začátku roku byl spuštěn [Národní portál elektronického zdravotnictví](#). Spuštění eŽadanky pro laboratorní vyšetření, která nás nejvíce zajímá, se plánuje na druhou polovinu roku 2026. Technické detaily jsou k nalezení [zde](#) a [zde](#).

Další zdroje informací:

[NCEZ Projekty a plány v oblasti digitalizace zdravotnictví do roku 2030](#) (6/2025)

[Strategie Interoperability](#) (6/2025)

[Standardy elektronického zdravotnictví](#) (5/2025)

<https://www.digitalizovanezdravi.cz/>

Praktické poznámky pro laboratoře

Každá laboratoř musí zajistit, že je určen správce jejího číselníku, a je vhodné, aby jím byl někdo znalý problematiky z okruhu laboratorních zaměstnanců a ne např. pracovník IT. V konečném důsledku je za nastavení LIS zodpovědná právě laboratoř. Ta musí výsledky laboratorního vyšetření uvádět přesně, jasně a jednoznačně, musí verifikovat správné fungování rozhraní mezi LIS a jinými systémy (NIS, AIS, MW/analyzátoři), musí vhodně a systematicky kontrolovat datové přenosy (ISO 15189:2022 odst. 7.4.1, 7.6.2, 7.6.3).

[Jak společně dokážeme ohrožit životy pacientů, Klin. Biochem. Metab., 30 \(51\), 2022, No. 3, p. 83 - 88](#)

Jak pracovat s číselníkem?

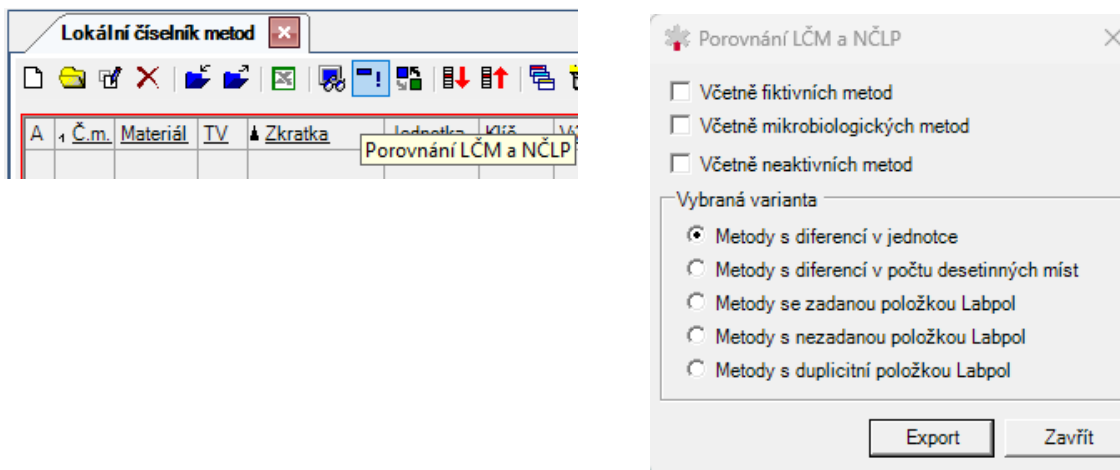
- Program ČLP – zatím oficiální nástroj, starší databázový systém, pro někoho méně přehledný
  - [Informace](#), [download](#)
- Seznam položek NČLP podle názvů (bez komponenty IgE) – pro verzi 2.94.01 [zde](#)
- Číselníky uvnitř LIS, SW pro správu dokumentace a řízení kvality (např. [slp.blue](#))
- Vlastní xlsx s datovým připojením na nclppol.xml na webových službách mzcr.cz) - [zde](#)

Jak kontrolovat lokální číselník ve Stapro OpenLIMS? (Budeme rádi za pomoc s návodem pro ostatní LIS)

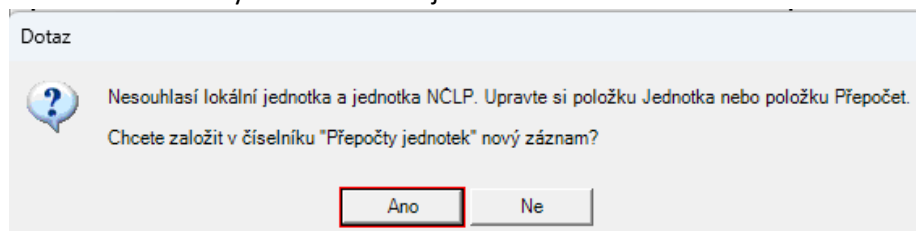
- Sloupec NČLP Akt. v číselníku metod (1=aktuální, 2=obsolentní, 3=neaktuální)
- Sloupec Labpol - položky v rozsahu 25000-49999 jsou lokální – pokud možno, zbavte se jich!

A	Č.m.	Materiál	TV	Zkratka	Jednotka	Klíč	Výkon	Název pro tisk	Univer	Poř.m.	V	Ž	M	Č	Z	E	D	I	A	LOINC	Labpol	NČLP Akt.
	1045	qB	qB	HB(c)	g/l	BHB2		Hemoglobin (calc)	1591		☒	☒	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐		01992	Neaktuální

- Funkce porovnání LČM a NČLP (export do xlsx) – jednotky, des. místa

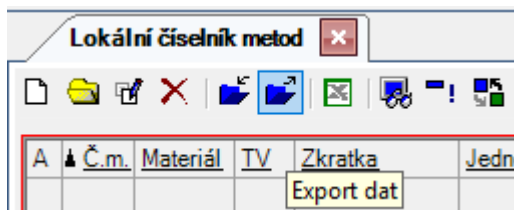

- Při otevření metody s nesouladnou jednotkou:

(před založením přepočtu ověřte funkcionalitu přijímající strany!)

- Export LCLPPOL.xml pro [DASTA4 Validátor](#)

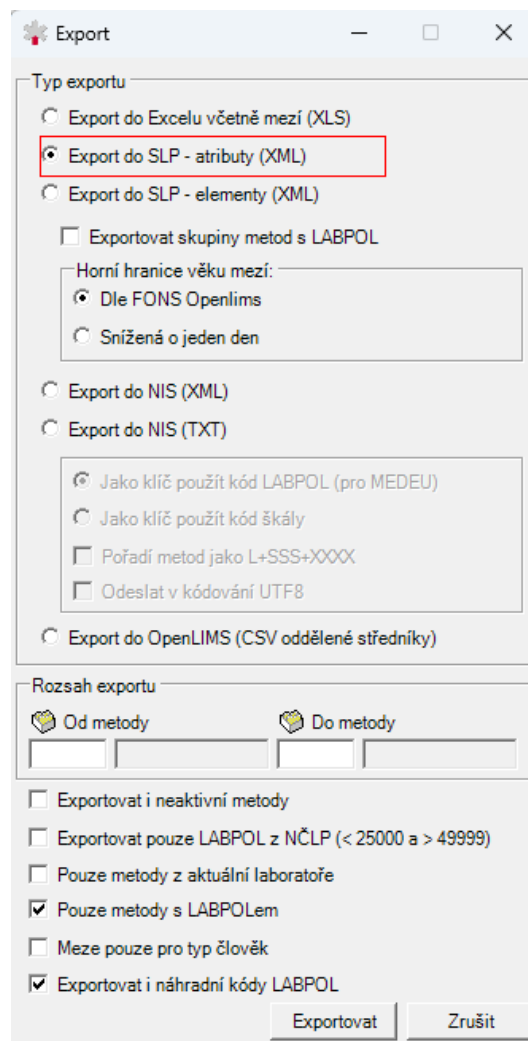
Nenašli jste vhodnou položku?

[Požádejte o její doplnění](#) vyplněním formuláře a jeho zasláním správcům NČLP.

Alternativou je tento [on-line formulář](#).

Co bude dál po odeslání žádosti?

Po předání požadavku proběhne prvotní posouzení žádosti správcem NČLP. Ten posoudí úplnost a oprávněnost požadavku (zda se např. nejedná o už existující položky nebo zda není žádost v rozporu s pravidly v systému NČLP). V případě formálních nedostatků správce kontaktuje žadatele (např. zažádá o doplnění chybějících informací o položce). Pokud formálně nic nebrání založení nebo změně položky v NČLP, předá správce žádost garantovi příslušné gesce ke zhodnocení. Po posouzení požadavku z odborného hlediska může garant požádat o další upřesnění požadavku a následně vydat finální souhlas/nesouhlas.

V tomto procesu obvykle probíhá živá diskuse mezi garantem, správcem NČLP a žadatelem. Po odsouhlasení požadavku garantem oboru, správce vše potřebné v NČLP realizuje a při následujícím upgrade (standardně 4x ročně) se přidané položky či realizované změny stanou jeho součástí.

Jak přečíslovat položku v nepřetržitém provozu? (Otestováno na kombinaci Medicalc-Stapro)

1. Nejlépe v noci, vyžádat si podporu IT.
2. Ověřit, že NČLP se do žádanky dostává těsně před exportem z NIS a již nainportované žádanky do LIS si okamžitě překládají NČLP do vnitřního ID metody.
3. Vypnout export výsledků z LIS, vypnout export žádanek z NIS.
4. Přečíslovat v NIS, LIS.
5. Zapnout exporty, příp. pro jistotu přeexportovat výsledky.
6. Dát vědět externím klientům.

[PharmDr. Michal Vostrý](#)

garant NČLP pro gesci B – biochemie

[MUDr. Petra Lavříková](#), [Ing. Miroslav Zámečník](#)

správci NČLP